

SLUTLIG

Utrikesdepartementet
ud.hi.remiss@gov.se
kopia: ud.registrator@regeringskansliet.se

Stefan Kvarfordt, Magnus Nikkarinen

Svensk Handels remissvar på Europeiska kommissionens förslag till förordning om förbud mot produkter som producerats under tvångsarbete

Er referens: UD2022/14873

Svensk Handel, som är handelsföretagens intresseorganisation och företräder 9 000 små, medelstora och stora företag, med nära 300 000 medarbetare, får med anledning av remissen anföra följande:

Svensk Handel tackar för möjligheten till att lämna synpunkter till Utrikesdepartementets (UD2022/14873) remiss på kommissionens förslag om en lagstiftning mot produkter som producerats under tvångsarbete.

Övergripande kommentarer

Användningen av tvångsarbete är aldrig acceptabelt, vare sig det är inom eller utanför EU. Svensk Handel stöder fullt ut de grundläggande ILO-konventionerna nr 29 och 105 och det globala åtagandet att utrota tvångsarbete till 2030 (Sustainable Development Goal 8.7) i detta avseende. Därför välkomnar Svensk Handel förslagets syfte och stöder Europeiska kommissionens ambition att effektivt hantera risker för mänskliga rättigheter längs leveranskedjorna. Tvångsarbete är en allvarlig risk för mänskliga rättigheter och är alltid prioriterat som en del av företagens kontinuerliga Due Diligence-arbete. Det är centralt att alla aktörer arbetar kontinuerligt med att förbättra villkoren i hela kedjan, oberoende om det är verksamhet inom EU eller i tredje land. En effektiv och ändamålsenlig lagstiftning skulle kunna hjälpa att bli bättre på att säkerställa aktsamhet för europeiska aktörer.

Det är dock viktigt att utvecklandet av en ny lagstiftning verkligen bidrar till nå de mål som man satt upp. Det finns dock tyvärr många oklarheter om detta kommer att uppnås. Det handlar exempelvis om att:

- Det behöver klargöras hur denna lagstiftning korrelerar med annan lagstiftning på området som håller på att tas fram och då speciellt direktivet om företagsaktsamhet (Corporate Sustainable Due Diligence).
- Vilken fakta som ska ligga till grund för eventuella åtgärder och hur dessa ska värderas. Det är väl känt att värdekedjor är väldigt komplexa, där sammansatta produkter ofta kan bestå av insatsvaror från många olika länder. Det är därför viktigt att ansvarig myndighet har en substantiell bevisbörda för att vidta så omfattande åtgärder som i det här fallet, d.v.s. importstopp.
- Kopplat till föregående punkt behöver svårigheten betonas med hur ett eventuellt tvångsarbete ska kunna kopplas till en specifik produkt. De problem som finns är ofta strukturella.
- Slutligen är det viktigt att en sådan här specifik lagstiftning på EU-nivå kontrasteras mot de internationella regelverk och överenskommelser som finns. Det är därför fortsatt mycket viktigt att EU och Sverige fortsätter arbeta på multilateral och bilateral nivå för att åtgärda problem i tredje land.

Dessa punkter presenteras mer utförligt i Svenskt Näringslivs remissvar, vilket Svensk Handel ansluter sig till.

Specifika kommentarer

Svensk Handel skulle också vilja framhålla de små och medelstora företagens (SME) perspektiv. Det betonas i Kommissionens förslag att dessa aktörer ska tas i beaktande, men det är viktigt att understryka detta och görs. SMEs har begränsade möjligheter att genomföra kontroller längre ifrån de led de har direkt kontroll över. Givet dess storlek har man också begränsade möjligheter att påverka förhållanden i andra länder. Att arbeta med detta riskerar att bli administrativt betungande och kostnadsdrivande, samt potentiellt få väldigt stora konsekvenser om deras produkter stoppas utan att möjlighet att påverka.

Svensk Handel vill därför betona att kontroller och verifieringar av att tvångsarbete inte förekommit måste ske så nära källan som möjligt och aktörer i senare led ha möjlighet att förlita sig på dessa kontroller. I artikel 4(2) och 5(3a) står det om att myndigheter ska göra kontroller av ekonomiska aktörer så "nära som möjligt" och det är viktigt att detta görs så inte andra aktörer längre senare i leveranskedjan förväntas göra samma saker och dubbelarbete. Den som sätter produkten på marknaden har därför det yttersta ansvaret.

Det faktum att kontrollen ska ske så nära källan som möjligt kommer också ställa höga krav på den kontrollerande myndigheten i respektive medlemsland. Ska denna

lagstiftning fungera rent praktiskt kommer det därför både behövas en myndighet med såväl bred som djup kompetens i handelsfrågor, samt avsättas avsevärda resurser till den utpekade nationella myndigheten. Det är viktigt att den svenska regeringen tar detta i beaktande i de fortsatta förhandlingarna.

Stockholm, december 2022

Stefan Kvarfordt
Näringspolitisk enhetschef

Magnus Nikkarinen
Hållbarhetsansvarig